STORJA FIL-QOSOR TA' L-GHAQDA TAL-FOLKLOR

minn GUIDO LANFRANCO

Twaqqif Il-Laqgha Generali biex titwaqqaf l-Ghaqda Tal-Folklor saret fl-"Anglo Maltese League" fil-Belt Valletta, fil-21 ta' Dicembru,1964, u gie elett il-kumitat ghall-1965, fejn Dr.Charles Cassar kien president, C.A.Micallef, segretarju, J. Sammut,Tezorier, u membri is-s'ri J.Magri, Jos.Galea, M.Anela, L.Azzopardi u G.Cardona. Ninu Cremona u Guze' Cassar Pullicino saru Presidenti onorarji. Minn dak iz-zmien l-Ghaqda kompliet bl-attivitajiet taghha, ghalkemm mhux dejjem fuq bazi regolari.

Sfond It-twaqqif ta' l-Ghaqda tal-Folklor ma kienx haga necessarjament b'data preciza, ghax ghalkemm twaqqfet ufficjalment kif semmejna fuq, madankollu kienet ilha tinbena minn madwar l-1950 u ghaddiet minn diversi fazijiet. L-ghanneja tradizzjonali li kienu jippartecipaw lejlet l-Imnarja fil-Buskett, kienu bdew isiru storbjuzi, dizorganizzati, gellidin li wasslu sahansitra li jgharrqu is-serati. Kienu nies tal-kampanja, bosta drabi neqsin minn manjeri tajba lejn haddiehor. L-ghana taghhom spiss zviluppaw f'tghajjir personali, bie kliem li kien mahsub biex joffendi jew jaqla' l-glied.

Is-Socjeta' Agrarja, li ghal zmien twil organizzaw il-wirja fil-Buskett, iddecidiet li ghandu jsir xi haga biex dawn in-nies jigu kkontrollati, ghalhekk fl-1952 organizzat l-ewwel kompetizzjoni ta' ghana permezz tal-kumitat apposta maghmul minn Dr.C.Cassar, C.Peralta u Salv.Zammit. Gie deciz li l-ghana jkunu bbazati fuq temi jew suggetti li jittallghu bix-xorti fuq il-post, biex jigi evitat li jsiru ghana ta' attakk personali bejn l-ghanneja.

Ir-Rediffusion(wara' sar Cable Radio,Radio Malta,) gew mitlubin biex jipprovdu t-tqzzi u jirrekordjaw l-ghana. Premjijiet nghtaw ghal diversi kategoriji ta' ghana Malti, li fosthom kienhemm l-Ispirtu Pront, Ghana tal-Fatt, Kitarri, Zaqq, Tamburlin, Ghana Bormliza, ecc.. Il-gurija kienet maghmula minn G.Cassar Pullicino, Dr.Gorg Zammit, Mike Micallef, Joe Sammut, Victor Apap, M'Rose Gatt, u s-surmastrijiet tal-Baned La Vallette u La Stella kienu jissemmghu fuq ir-Rediffusion biex jaghtu l-verdett taghhom.

Wara' s-sugcess ta' din il-kompetizzjoni, G.Cassar Pullicino u Dr.C.Cassar iddecidew li jsejhu laqgha ta' ghanneja

nhar il-Hadd, 13 ta' Novembru 1955 f'Palazzo De La Salle il-Belt Valletta, u hemm iffurmaw l-"Ghaqda Ghanneja Maltin" (ghalkemm fuq it-Times of Malta l-isem bl-ingliz deher bhala "Maltese Folk-Song Society") Dr.C.Cassar kien president, G.Cassar Pullicino vici president, segretarju Capt.P.P.Scicluna, assistent segretarju kien G.Caruana, u membri P.Seychell, G.Cassar, G.Spiteri, P.Gafa', u A.Brincat. Izda din l-ghada kellha ghomor qasir, ghax damet biss xi sena, ghalkemm Dr.Cassar u l-kollaboraturi tieghu komplew jorganizzaw il-kompetizzjoni tal-ghana waqt li l-ghaqda baqghet inattiva ghall-zmien twil, sakemm giet xolta, u kif ghedna fil-bidu ta' din il-kitba, giet iffurmata l-Ghaqda Maltija tal-Folklor(Malta Folklore Society) bil-ghan principali u generali li tinkuraggixxi l-istudju tal-folklor taghna.

<u>L-ewwel snin</u> L-Agrarian Society talbet lill-ghada tal-folklor biex tkompli torganizza l-konkors ta' Ghana fil-Buskett, u danl-ghaqda ghamlitu. Izda fl-aqgha li saret fl-Anglo Maltese League fit-8 ta' April 1973, gie deciz li dan ma jkomplix aktar, minhabba li l-gvern ifforma l-Kumitat Festi Nazzjonali, u ghalhekk l-Ghaqda tal-Folklor ma baqghetx aktar direttament risponsabbli.

Matul is-snin sittin saru xi tahditiet li nkludew lil Charles Camilleri dwar folk music, Thomas Foster fuq arti popolari, G.Cassar Pullicino dwar il-karnival u Ninu Cremona, John Bezzina dwar il-Gimgha l-Kbira, ecc. L-Ghaqda tal-Folklor ikkooperat ukoll f'attivitajiet u konkorsi tat-Tourist Board, Maltese Guild of Australia, Little Stars of Europe f'SanMarino, Union Press Folk Calendar 1964,1965,ecc.

<u>L-Imnara</u> Ghalkemm ghalissa l-Ghaqda tal-Folklor ma tistghax tistampa l-publikazzjoni taghha ghand l-istampiet minhabba spejjex u problemi ohra, L-Imnara bdiet tohrog sa mill-1978, imwaqqfa u editjata mill-kittieb prezenti. Il-kitbiet li jkun fiha huma l-aktar ta' natura u esperjenzi originali tal-kittieba, jew ricerka apposta. Hemm il-hsieb li l-quddiem tiehu prezentazzjoni mod iehor.

<u>Wirjiet</u> L-ewwel wirja kbira saret fl-1971 fl-intrata tal-Muzew Nazzjonali ta' l-Arkeologija l-Belt Valletta, wirja generali li kienet turi diversi aspetti folkloristici lokali, inkluzi tpingijiet ta' Rafel Bonnici Cali'. Saret ohra dwar l-Ex-Voto fl-1974, u fl-1976 wirja ohra dwar ilbies u kostumi Maltin, kollha fl-istess post. Fl-1983 f'sal go l-istess muzew saret ohra ta' tletin tpingija folkloristici tal-kittieb prezenti, dwar Aspetti ta' Folklor Malti. Fis-sena 1989, eghluq il-25 sena tal Ghaqda tal-Folklor taghna, saret wirja ohra, din id-darba fis-sala tac-centru tal-Frangiskani Konventwali tal-Belt Valletta, dwar "Holoq ma' l-Imghoddi u Medicina Popolari".

Attivitajiet ohrajn Saru diversi attivitajiet ohrajn biex l)Ghaqda tal-Folklor iggib il-quddiem l-istudju tal-folklor lokali. Il-membri tal-kumitat ghamlu diversi donazzjonijiet ta' oggetti ta' nteress folkloristiku lill-Muzew tal-Folklor il-Birgu. Saru table-shows u tahditiet kemm ghall-membri taghna kif ukoll lil diversi ghaqdiet li talbuna. Saru diversi wirjiet in assocjazzjoni ma' ghadiet ohrajn, specjalment bhala partecipazzjoni mal-Ghaqda tal-Hobbies tal-Hamrun fejn sezzjonijiet gew irrapprezentati mill-Ghaqda taghna. Fost dawn urejna taqsimiet dwar il-Milied, l-Ghid, ecc, u ghall-ewwel darba f'Malta, taqsima dwar gugarelli antiki. Saru wkoll hargiet u zjajjar f'postijiet ta'nteress. Fuq Radio Malta f'diversi okkazjonijiet l-Ghaqda tal-Folklor iddiskutiet affarijiet folkloristici, l-aktar fl-1988, 1989. Minbarra li l-Ghaqda tal-Folklor ghenet bil-gbir ta' oggetti ghall-Muzew tal-Folklor tal-Birgu, ippartecipat ukoll fl-inawgurazzjoni tieghu billi saru diversi laqghat ma' persuni koncernati f' Dipartimenti tal-Gvern, u wkoll billi fl-1979 harget proposti u suggerimenti kif ghandu jkun muzew bhal dan. Dan il-muzew gie inawgurat fil-palazz ta' l-inkwizitur, fil-Birgu, fil-5 ta' Dicembru,1981 u l-Ministru tal-Kultura giet imdawra mill-president tal-Ghaqda, il-kittieb prezenti. Madankollu, ma nhossux li l-muzew sar skond ir-rikmandazzjonijiet taghna, u ghalhekk l-Ghaqda ghadha ssostni fuq li dan isir ahjar, u ghal dan il-ghan baqghu isiru laqghat mal-Ministru ikkoncernat. L-attivitajiet tal-Ghaqda kollha rregistrati f'hargiet varji ta' l-Imnara.

Referenzi u Bibljografija

Malta Folklore Society; G.Cassar Pullicino,Maltese Folklore Review Vol.1,No.4,1973

The Malta Folklore Society;G.Lanfranco,Times of Malta,13-1-1976

Maltese Folk Song Society; Times of Malta,19-11-1955

Notamenti mehudin minn G.Lanfranco f'intervista ma'Dr.C.Cassar fil-prezenza ta'Angelo Dougall,18-6-1985

Lista ta' oggetti li nghataw donazzjoni mill-Kumitat tal-Ghaqda tal-Folklor,lill-Muzew tal-Folklor;L-Imnara Awwissu 1982, u Awwissu 1983, b'illustrazzjonijiet ta'l-oggetti.

Aspcts of Local Folklore; Mnara,special No.,Sept.1983

L-Ghaqda tal-Folklor fi Programm tar-Radju;L-Imnara,1988

Proposals for the Establishment of the National Folklore Museum L-Imnara, 1979.

----ooOoo----

(ara pagna 46 ghal nota dwar l-istorja tal-Ghaqda)